

barışın elkitabı

EKİM 2018

Barışın Elkitabı

Eşit, Özgür ve Demokratik Bir Gelecek İçin Barış Vakti
Ekim 2018

Barış Vakfı / Waqfa Aşitiye / Peace Foundation

Kalyoncu Kulluğu Mah.
Ömer Hayyam Cad.
Aydın Apt. No: 40 Kat:1 D:5
34435 Beyoğlu / İstanbul

GSM: +90 552 254 29 00
Tel: +90 212 249 26 54
Faks: +90 212 249 26 54
Web: www.barisvakfi.org
E-Posta: info@barisvakfi.org
Facebook: /barisvakfi
Twitter: /barisvakfi

Bu broşür ücretsizdir. Ücret karşılığı satılamaz.

Broşür Dizi: 1

ISBN:

Ekim 2018

Baskı ve Cilt:

Grafik Tasarım: Çağrı Karadağ

Bu broşür Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciği'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Barışın Elkitabı

Eşit, Özgür ve Demokratik Bir Gelecek İçin Barış Vakti
Ekim 2018

Barış talebi yargılanamaz

Türkiye tarihinin en kritik dönemlerinden birini yaşıyor. Son iki yıldır birçok alanda geriye gidiş yaşandı. Bunlardan biri de insanlığın ulaştığı en vazgeçilmez değerlerin başında gelen barış hakkında oldu. Barışın “hayaline” bile uzak düştük. Şiddet, çatışma, ayrışma ve kutuplaşma siyasal ve toplumsal yaşama hâkim oldu.

Yer yüzünde 2. dünya savaşı sonrasında gelişen özgürlükçü arayış ve yaklaşımlar yerini bugün güvenlikçi politikalar ve gelecek kaygısı aldı.

Kadim Kürt meselesinde 2013-2015 Çözüm Süreci’nde kaçırdığımız fırsatın değeri, bölgemizde ve Suriye’de yaşanan gelişmeler sonrasında daha da anlaşıldı. Artık barış, bölgenin sorunuyla birlikte ele alınmaya başlandı.

Bu ortamda toplumda barışa dair umutların ve arayışların azalması, barış fikrinin zayıflaması belirsiz, kaotik siyasal bir sürece yol açıyor. İnsanlarımızı gelecek endişesi aldı.

Bariş fikri ve sorun, tepeden tırnağa tüm kesimlerin, sivil toplum örgütlerinin, kanaat önderlerinin, yurttaşların sorumluluğuna ve ilgisine muhtaç. Barişın yolunu hep birlikte aramalıyız. Herkesin barişi talep ediş yolları farklı olabilir. Ama talep ettiğimiz, arayışında olduğumuz barişın “hayatın özü” olduğu ortak paydasında buluşabiliriz.

Bu broşür, böylesine bir arayışı kolaylaştırmak, bariş fikrini toplumda yeniden canlandırmak amacıyla hazırlandı. Bariş talebinin siyasal, ulusal ve uluslararası hukuksal dayanaklarını, meşruiyet zeminini hatırlatmak istedik. Bariş talebinin siyasal, toplumsal ve etik güçlü yapısına vurgu yapıldı.

Bariş talep edenlerin yargı, güvenlik bürokrasisi, siyasi otorite eliyle cezalandırılmalarına itirazımızı vurguladık. Bariş talebinin yargılanamaz olduğunu anlatmaya çalıştık.

Broşürün hazırlanmasına yoğun emek veren üyelerimiz avukat, İnsan Hakları Akademisi'nin Başkanı Hüsnu Öndül ve gazeteci, Hafıza Merkezi Direktörü Murat Çelikkan'a değerli çalışma için yönetim kurulu olarak çok teşekkür ederiz.

Bariş Vakfı Yönetim Kurulu
Ekim 2018
İstanbul

Barışın Elkitabı

BARIŞIN ELKİTABI

Bariş Vakfı, kuruluş belgesi olan Vakıf Senedi'nde, amacı ve yapacağı işler (1. EK) konusunda, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ile konuyla ilgili uluslararası sözleşmelere atıfta bulunmuştur. Senette, yaşam hakkının ve temel hak ve özgürlüklerin korunması yazılıdır. Vakfın herkes için demokrasi ve sosyal adaletin tesisi için ve kalıcı barışı sağlamak için çalışacağı, bu amacı gerçekleştirmek için de uyarıcı, teşvik edici, destekleyici öneriler geliştireceği açıklanmıştır.

Barişın tanımı ve kapsamı

Barişın en genel tanımı şiddetin yokluğu olarak yapılabilir. Bariş için mücadele etmek şiddetin azalması için de mücadele etmek anlamına gelir. Ulusüstü ve uluslararası kurumlar barışı negatif barış ve pozitif barış olarak tanımlamakta ve sürdürülebilir bir barış için pozitif barış unsurlarının yerine gelmesine çaba göstermektedir.

Negatif barış, fiziksel şiddetin olmaması anlamına gelir. Pozitif barış ise fiziksel, ekonomik, siyasal, kültürel ya da yapısal her tür şiddetin yokluğu ve şiddetsizliğe adaletin eşlik etmesi anlamına gelir.

Bariş, uluslararası insan hakları hukukuna göre hem bireysel hem de kolektif bir insan hakkıdır. Dayanışma haklarındandır. Diğer insan haklarıyla barış hakkı arasında koparılamaz bir bağ bulunmaktadır.

Bu özelliği ile barış hakkının, yaşam hakkı, işkence ya-

sağı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, ifade özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar gibi haklarla bağı bulunmaktadır.

Barışı, çatışmasızlık hali, uzlaşma kültürü, bireylerin, toplulukların ya da halkların karşılıklı olarak birbirlerini tanıması kavramlarıyla birlikte düşünmek mümkün ve gereklidir.

Barış, karşılıklı uyum konusuna, eşitliğe, adalete, özgürlüğe ve elbette bütün bunlarla birlikte dayanışmaya işaret eder.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda, 15 Aralık 1978 tarih ve 33/73 sayılı kararla kabul edilen bildiride vurgulandığı gibi, "(...) her insan ırk, din, dil, cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin doğuştan barış içinde yaşama hakkına sahiptir."

Halkların barışçıl bir yaşam sürdürmelerini sağlamak, her devletin görevi ve sorumluluğudur.

Barış bireyler ve halklar açısından bir haktır.

İnsanlığın barış içinde bir arada yaşama talebi, arzusu ve hakkına karşın, tüm dünyada savaş, çatışma ile savaşa ve çatışmaya yönelik hazırlıklar, yine tüm dünya insanların sürekli bir kaygı ve korku kaynağı olmaya devam etmektedir.

Barış yardımlaşma ve dayanışmayı, karşılıklı duygudaşlığı gerektirir. Barış, bir iyi olma halidir.

Barış, başkasının acısını anlama, birbirini duyma, fark-

lılığın farkında olma halidir...

Barışın bakış açısı ve dili pozitifdir. Barış bakış açısı, karşılıklı tanımaya, özgürlük ve eşitliğe dayanması nedeniyle de başkasını “ötekileştirmez”. Ayrımcılık yapmaz.

Barış, farklılıklara saygıya dayanır. Toplumsal sınıf, etnik kimlik ve dil, din, inanç, cinsiyet gibi kimlik ya da farklılıklara saygı, barışın temelini oluşturur.

Barış, aynı zamanda insani güvenliğin sağlanmasıdır.

Toplumun farklı katmanlarındaki birbirlerinden farklı insanların birbirinden farklı güvensizlikleri olacağını unutmamak gerekir. Ulusal güvenlik politikaları genellikle devletlerin ve ülkeyi yönetenlerin güvensizliklerine odaklanmaktadır ve buna dünyanın pek çok ülkesinde ulusal ya da milli güvenlik adı verilmektedir. Bu politikalar ne yazık ki her zaman insani güvenliği, insanların gündelik hayatlarını barış ve güvenlik içinde yaşamalarını odağına almamaktadır.

Belirtilen durumda, insanın ve toplumun güvenliğinin ancak barış koşullarında sağlanabileceği açıktır. İnsani güvenlik, insanın hak ve özgürlüklerinin korunmasıyla ilgili bir güvenlik anlayışıdır.

Barış böyle bir, adalet, eşitlik, özgürlük kavranışıyla, huzur demektir, sulh ve sükûn demektir.

Barış toplumsallaşma temeline dayanmalıdır

Barışın tesisi ve sürekliliğinin sağlanması konusunda toplumun çeşitli kesimlerinin katkılarına ihtiyaç bu-

lunmaktadır. Bu bakımından, sözgelimi, hakikatin ne olduğu konusunda toplumu haberdar eden gazeteciler için ve elbette toplum için, “barış gazeteciliği” çok önemlidir.

Barış gazeteciliği, toplumdaki çatışmalara şiddet dışı yöntemlerle yaklaşmalı ve barış perspektifini gözeten bir dili tercih edilmelidir.

Barış gazeteciliği hakikatin ne olduğuna odaklanır. Savaş, şiddete, savaşın kazanılmasına ve tarafların propaganda ihtiyacına göre haber ya da yayın yapmaz.

Militarizmin barış karşıtlığı

Militarizm ülkelerin ve dünyanın ölmek/öldürmek esasına göre, insan ve doğa yaşamına zarar veren silah araç ve gereçleriyle sürekli kendi çıkar ve beklentilerine göre yönetilmesini istemektir. Kaçınılmaz olarak iktidar perspektifine sahiptir. İktidarında insan hakları ve özgürlükleri perspektifi bulunmaz. Çoğulculuğu reddeder. Eleştiriden hoşlanmaz ve yasaklar.” Devlet sırları” ya da “beka sorunu” gibi kavramların arkasına saklanır. Militarizm demokrasinin reddidir.

Oysa Birleşmiş Milletler ’in “Halkların Barış Hakkına Dair Bildiri” sinde vurgulandığı gibi, savaşızsız bir dünya ülkelerin maddi anlamda ilerleyebilmesi ve insan hakları ile temel özgürlüklerin uygulanması için önkoşuldur.

Barış süreçleri çoğulculuğu, ifade özgürlüğünü, şeffaflığı, hukukun üstünlüğü ilkesinin yaşama geçmesini esas aldığı kurumlara ulaşabilir.

Bunun için öncelikle ifade özgürlüğünün korunması gerekir. İfade özgürlüğü çoğulcu demokrasinin olmazsa olmazıdır. Şeffaflık, hesap verebilirlik farklılıkların konuşulabilmesi ve uzlaşma için ifade özgürlüğü temeldir.

Hesap verebilirlik ise hukukun üstünlüğü ilkesinin kabul edilmesi ve yaşama geçmesi ile mümkün hale gelir.

Sosyal adaletin sağlanması

Bariş içinde yaşamamanın sosyal ve iktisadi boyutları ihmal edilemez. Yoksulluk, özellikle sosyal haklar boyutu ile insan haklarının kullanımına çoğu kez engel olabilmekte (sözgelimi çalışma, konut, sağlık, eğitim, beslenme ve benzeri haklardan yoksun olma) ve bu durum da şiddete kaynaklık edebilmektedir. Bariş konusunun ülkedeki bölgesel, sınıfsal ve sosyal tabakalar arasındaki gelir dağılımı ile de ilişkisi bulunmaktadır. Sosyal adalet bir ilkedir ama, gelir dağılımı adaletsizliği bir durumdur.

Her ülkede gelir dağılımı sosyal adalet ilkesine uygun hale getirilmelidir.

Bariş eğitimi, yukarıda değindiğimiz gazeteciler örneğinde olduğu gibi, herkes açısından hayati bir konudur. Bu eğitim faaliyetleri okullardan başlamalı ve toplumun çeşitli yaş ve cinsiyet, meslek gruplarına kadar geniş bir yelpazede, çeşitli araç ve yöntemlerle verilmelidir.

Bariş eğitimi, hem ülke içi, hem uluslararası ölçekte aile, işyeri, okul dahil bütün ortamlarda ve ilişkilerde, çatışma ve şiddetin tüm biçimlerinin reddine ve önlenmesine yönelik olmalıdır.

Ulusal ve uluslararası belgelerde barış

Halihazırda dünyada 40'tan fazla silahlı çatışma devam ediyor. Bu çatışmaların insani, sosyal, çevresel, siyasal ve ekonomik sonuçları çok büyük, çok yıkıcı. Ülke içinde ve ülkeler arasında zorunlu göç rakamları giderek büyüyor, barış umudu dünyanın pek çok yerinde ulaşılmaması çok zor bir hedef olarak görünse de barışa olan ihtiyaç her geçen gün artarak kendini gösteriyor.

20. yüzyılın ilk yarısının iki dünya savaşı ve soykırım nedeniyle çok kanlı olduğu söylenecekse, ikinci yarısında da savaş yıkımları karşısında barış ve insan hakları arayışının güçlendiği aynı haklılıkla söylenebilir. Önce Milletler Cemiyeti'nin, ardından Birleşmiş Milletler'in oluşumuyla, iki dünya savaşının yarattığı yıkım karşısında barış ve insan haklarına dayanan bir dünya düzeni kurma arayışına girişilmiş olduğunu belirtmek gerekir.

Birleşmiş Milletler'in kurucu belgesi olan BM Şartı, daha 1945 yılında genel olarak savaşın önlenmesi, barışın sağlanması ve kolektif güvenlik anlayışının güçlenmesi prensipleri üzerine oluşturulmuştur. Bu başlangıç prensiplerine yıllar içinde, sömürgecilikten çıkış süreci ile, kalkınma, uluslararası adil iletişim, ekolojik denge, uzay işleri gibi hepsi barışı sağlamaya yönelik yaklaşımlar eklenmiştir. En son geçiş dönemi adaleti perspektifiyle, hakikat, adalet, onarım ve giderim, mağdurların deneyimlerinin hafızalaştırılması ve reformlar temelinde kalıcı barışı sağlamaya yönelik yaklaşımlar BM genel sekreterlerinin önerileri arasında yer almaktadır.

20. yüzyılın kanlı geçmişinin yarattığı bir başka barış projesi de Avrupa Birliği olmuştur. Almanya ve Fransa arasında süren savaşların önünü almak için önce ekonomik işbirliği ve nihayet 1992’de Maastricht Anlaşması’yla tam anlamıyla siyasal bütünlüşme, en azından başlangıcında barış amacına yöneliktir. Avrupa Birliği’ne temel oluşturulan 1950 tarihli Schuman Planı ile sağlanmak istenen, sürdürülebilir barış olmuştur.

Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nde halkların barış hakkı şöyle nitelenmektedir:

- “ 1. Dünya halklarının barışa kutsî bir hakkı olduğunu ilân eder;
2. Halkların barış hakkının güvence altına alınmasının ve etkin bir şekilde hayata geçirilmesinin her devletin temel bir yükümlülüğü olduğunu ilân eder;
3. Halkların barış hakkının hayata geçirilmesinin devletlerin izlediği politikaların, savaş tehdidinin ve hususiyetle nükleer savaş tehdidinin ortadan kaldırılmasına yönelmesi gerektiğini, BM Andlaşması ekseninde uluslararası ilişkilerde güç kullanımı yolunun terk edilmesini ve uluslararası uyuşmazlıkların barış-çıl yollarla çözümlünü zarurî kıldığını vurgular;
4. Tüm devletlere ve uluslararası örgütlere, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde uygun tedbirlerin alınması yoluyla halkların barış hakkının hayata geçirilmesi için ellerinden gelen her türlü gayreti göstermesi için çağrıda bulunur. ”

Bu Bildiri, BM Genel Kurulu tarafından 1984 yılında Halkların Bariş Hakkına Dair 39/11 Sayılı Bildiri olarak kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler'in barişle ilgili sözleşme ve genel kurul kararlarının bir dökümü de şöyledir:

- 1) Birleşmiş Milletler Şartı (Başlangıç, m.1/1 ve m.55) (1945),
- 2) 1948 BM İnsan Hakları Evrensel Bildirisi (Başlangıç ve 28.madde),
- 3) Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı (1986, 23.madde),
- 4) BM Halkların Bariş Hakkına Dair Bildiri (1984, 4 madde),
- 5) BM İktisadi Kalkınma Hakkına Dair Bildiri (1986),
- 6) BM Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966, 20.madde),
- 7) BM Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansı Rio Bildirisi (1992, 24 ve 25. maddeler).

Bu bildiride, savaşların kalkınmaya yıkıcı etkide bulunduğu vurgulanır. Bariş ile, kalkınma ve çevrenin korunmasının karşılıklı olarak birbirine bağlı olduğu, bu hakların bir bütün oluşturduğu vurgulanır.

- 8) BM Kopenhag Toplumsal Kalkınma Zirvesi (1995).

Zirvede, sosyal adalet ile bariş arasındaki ilişkiye dikkat çekilmiştir. Toplumsal kalkınma hem ulusal hem de uluslararası alanda barişin, özgürlüklerin, ekonomik kararlılığın ve güvenliğin geliştirilmesi ile de çok yakın ilişki içindedir. (m.4)

Hükümetler, mültecilerin, ve yurtlarından ayrılmak zorunda kalmış kişilerin yer değiştirmelerinin gerisindeki köklü nedenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik özel önlemler almalıdır. Çatışmaların çözümlenmesi, barış ve uzlaşmanın geliştirilmesi, azınlıklara mensup kişilerin insan haklarına özel önem verilerek bütün insanların insan haklarına saygı, devletlerin bağımsızlıklarına, bölgesel bütünlüklerine ve egemenliklerine saygı gibi konularda hükümetler özel çaba harcamalıdır. Devletler ve ilgili tüm diğer kurumlar, insanın yurdunda güvenlik içinde kalabilmesi hakkını korumalı ve bu hakka saygı göstermelidir; devletler, insanları, yaşadıkları bölgeden kaçmak zorunda bırakan politika ve uygulamalardan kaçınmalıdır. (m.76)

Çatışmaların barışçıl yöntemlerle çözülebilmesi, çatışmaların çözümlenmesinden sonra toplum bütünlüğünün yeniden sağlanabilmesi, çatışan gruplar arasında uzlaşma ve karşılıklı güven duygularının yaratılmasına dönük çaba harcanabilmesi, eğitim kurumlarının bütün düzeylerinde çatışmaların şiddete başvurmadan çözümlenmesi konusunda eğitim verilmesi, tahrip olmuş toplumsal kurumların yeniden inşası, yurtlarından ayrılmak zorunda kalmış ve zarara uğramış ya da sakat kalmış insanların toplumlarıyla yeniden bütünleşebilmeleri, yasaların egemenliğinin yeniden kurulması, bütün insan haklarına saygının yaratılmasına dönük mekanizmaların ve çatışmaların barışçıl yöntemlerle çözümünü amaçlayan uygulamaların geliştirilmesi. (m.79)

9) 1325(2000) Sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı:

Kadınlar, Barış ve Güvenlik

BM Güvenlik Konseyi tarafından 31 Ekim 2000 tarihinde kabul edilen bu kararda, “Kadınların çatışmaların önlenmesi, çözümlenmesi ve barışın sağlanmasındaki önemli rollerini yeniden teyit ederek ve barış ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesine yönelik çabalara kadınların tam olarak dahil edilmelerinin ve eşit katılımlarının önemini, çatışmaların önlenmesi ve çözümlenmesiyle ilgili kararların alınmasında rollerinin artırılmasının gerekliliği üzerinde durarak,” şeklindeki paragrafta kadınların rollerinin ne denli önemli olduğu vurgulanmaktadır.

10) BM Genel Kurul kararları (Prof. Dr. Gemalmaz M. Semih, Ulusalüstü İnsan hakları Hukukunun Genel Teorisine Giriş, Legal Yayınları, İstanbul, 6.bası, sahife 1465-1503)

a) Yeni bir savaş propagandasına ve kışkırtıcılarına karşı alınması gereken önlemler (3.11.1947)

b) Barışın gerekleri (1.12.1949)

c) Silahlanmanın azaltılması (1957-1960 dönemi kararları)

d) Etkili uluslararası kontrol altında nükleer silah denemelerini yasaklamak üzere bir andlaşmaya duyulan ivedi ihtiyaç (8.11.1961)

e) Nükleer ve termonükleer silahların kullanımının yasaklanması hakkında bildiri (24.11.1962)

- f)** Silahsızlanmayla sağlanacak kaynakların barışçıl ihtiyaçlara tahsisi bildirisi (18.12.1962)
- g)** 1963-1970 döneminde silahsızlanma ve nükleer silah denemelerinin durdurulması konulu olarak çıkarılan diğer kararlar
- h)** Nükleer ve termonükleer denemelerin ivedilikle askıya alınması gereği (16.12.1971)
- i)** Nükleer felaketin önlenmesi bildirisi (9.12.1981)
- j)** Nükleer savaşın kınanması (15.12.1983)
- k)** Dostça ilişkiler ve uyuşmazlıkların barışçıl çözümü konusunda 1957-1970 döneminde üretilen bazı belgeler
- l)** Devletler arasında dostça ilişkiler ve işbirliğine ilişkin uluslararası hukuk ilkeleri bildirisi
- m)** Uluslararası uyuşmazlıkların Barışçıl çözümü konusunda Manila bildirisi (1982)
- n)** Uluslararası güvenliğin kuvvetlendirilmesi bildirisi
- o)** Uluslararası hukuk komisyonunun hazırladığı, devletlerin hakları ve ödevleri bildiri taslağı (6.12.1949)
- p)** Devletlerin ekonomik hakları ve ödevleri şartı (12.12.1974)
- q)** Uluslararası ilişkilerde kuvvet kullanma tehdidinden ya da kullanmaktan kaçınma ilkesinin etkililiğinin pekiştirilmesi bildirisi

- r) Viyana bildirisi ve eylem programı (25.6.1993)
- s) Birleşmiş Milletler Bin Yıl Bildirisi (8.9.2000)
- t) Gençlerde halklar arasında barış, karşılıklı saygı ve anlayış ideallerinin geliştirilmesi bildirisi (7.12.1965)
- u) Toplumların barış içinde yaşama hazırlanması bildirisi (15.12.1978)
- v) Barış kültürü bildirisi ve eylem programı (13.9.1999)

Ulusal hukukta barış hakkı

Ulusal hukuka baktığımız zaman da Anayasa'nın başlangıç bölümünde *“Topluca Türk vatandaşlarının millî gurur ve iftiharlarda, millî sevinç ve kederlerde, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve ‘Yurtta sulh, cihanda sulh’ arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu”* biçiminde ifade edilmiş olan, Barış Hakkı'dır. Bu, Cumhuriyetin kuruluş mottolarından biri olarak “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh” olarak da ifadesini bulmuştur.

Çatışma çözümüne dair

Türkiye’de her şeye rağmen barış hâlâ mümkün ve olanaklıdır.

- 1) Türkiye 30 yılı aşkın bir süredir ülke içi silahlı çatışmaya sahne oluyor.
- 2) Dünya deneyimleri gösteriyor ki barış için ilk adım

silahlı çatışmanın varlığının bir olgu olarak kabulüdüş.

3) Türkiye'deki iç çatışmanın temelinde "Kürt meselesi" olarak adlandırılan sorun bulunmaktadır. O nedenle çatışmanın çözümü için Kürt meselesiyle bağlantılı bütün konulara bütüncül bir yaklaşım göstermek gerekmektedir.

4) Vatandaşlık, demokratikleşme, seçim sistemi, temsil, merkezi, yerel ve yerinden yönetim konuları da Türkiye'nin anayasal ve yasal sisteminin demokratikleşmesiyle ilgili konulardır.

5) Silahlı çatışmanın varlığı nedeniyle daha fazla ölüm ve tahribat meydana gelmeden bir an önce silahların nasıl susturulacağına ve kalıcı barişın nasıl sağlanacağına dair düşünmek, fikirler üretmek ve girişimlerde bulunmak gerekmektedir.

6) Bariş, çatışmanın sona erdirilmesinden ibaret değildir. Bariş silahların susmasının yanında aynı zamanda ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel ve çevresel konuları içerir.

7) Bariş ya da çözüm süreci, çözüm arayışında olan taraflar arasındaki bir diyalogdur. Diyalogun taraflarında çatışmayı sonlandırma istek ve iradesinin olması gerekir.

8) Görüşmeler bir metodolojiye ve temel prensiplere dayanmak zorundadır. Yol haritasının çıkarılması, ilkele-
rin saptanması gerekir. Güvenlikçi bakış açısı yerini bariş yaklaşımına bırakmalıdır. "İnsan hakları / güvenlik"

şeklindeki denklem ne denli yanlış ve kabul edilemez ise, barış mı güvenlik mi yaklaşımı da o denli kabul edilemez türden bir yaklaşımdır. İnsanların ve toplumların güvenliği ancak ve ancak barış ortamının kalıcılaştırılması ve sürdürülebilirliği ile sağlanabilir.

Çatışmayı aşmak amacıyla bir araya gelen, diyalog, görüşme ve müzakereyi seçen tüm taraflar karşılıklı güven oluşturan bir süreçle nihai olarak şiddetsizlik yolunu seçmiş demektir ve bu kesin ilkeye bağlı kalınmalıdır. Bu anlayış, görüşmelerin metodolojisi ve temel prensipleri oluşturulurken temel alınması gereken bir noktadır.

9) Tarafların birbirleriyle ilgili olarak sarf edecekleri dil tahrik ve tahkir edici olmamalıdır. Kutuplaştırıcı dil terk edilmelidir.

10) Dünyadaki barış süreçleri, kolaylaştırıcı kurum, kişi ve devletlerin de rolünün olduğunu ortaya koymuştur. Kalıcı bir barışı sağlamak için her imkân denenebilir, çözümü kolaylaştıracak hiçbir yöntemi kategorik olarak reddetmemek gerekir.

11) Dünya deneyimleri silahsızlanmanın ön şart olması yerine hedef olarak ve görüşmelerin sonucu olarak düşünülmeli gerektiğini göstermektedir.

12) Dünya barış deneyimleri, barış ya da çözüm süreçlerinde oluşturulacak kurumlar konusunda farklı ve çeşitli örnekler sunmaktadır, bunlardan yararlanılması çözümü kolaylaştırabilir.

13) Barış süreçlerinin toplumsallaştırılması gerekir.

Toplumun çeşitli kesimlerindeki korkuların, tehditlerin, algıların anlaşılmasına çalışılmalıdır. Çeşitli toplum kesimlerinin birbirlerinin yaşadığı acılarla empati kurmasına çalışılmalıdır.

14) “Geçmişle yüzleşme” süreçleri bütün boyutlarıyla (cezasızlık politikasının terk edilmesi, onarıcı adalet, ceza adaleti, tazminat, özür, ihlalleri tanıma) gündemde olmalıdır. Savaş döneminin “hakikatlerinden”, mağdurların merkeze alındığı hakikatlere geçmek barışın kalıcılığını sağlamada önemli bir yöntemdir. Bu nedenle dünyada çatışmadan barışa ve demokrasiye geçiş örneklerinde Hakikat Komisyonları önemli bir araç olarak kullanılmış ve barış konusunda toplumsal mutabakat sağlanmasına katkı sağlamıştır.

15) Dünya deneyimleri ve BM kararları kadınların çatışma çözümlerinde/süreçlerinde de temsillerinin önemini göstermektedir. Bu nedenle kadınların etkin temsili sağlanmak durumundadır.

16) Çatışma çözümleri, geçmişle yüzleşme ve barış konularında siyasi aktörlerin, sivil toplumun, yerel ve dini kanaat önderlerinin inisiyatiflerine, olumlu katkılarına, telkin, tavsiye ve girişimlerine olanak tanınmalıdır.

EKLER

1.EK: Vakıf Senedi, amaç ve etkinlikler

Barış Vakfı'nın kuruluş belgesi olan Vakıf Senedi'nde, vakfın amacı, 3.maddede, “Vakfın amacı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi başta olmak üzere uluslararası

sözleşmeler, Anayasa ve yasalarla güvence altına alınan yaşam hakkının ve diğer temel hak ve özgürlüklerin korunması, evrensel insan hakları prensiplerinden hareket ederek Türkiye’de ayrımsız herkes için demokrasinin ve sosyal adaletin tesisi ve bütün bunlar için temel şartlardan biri olan kalıcı barışın sağlanmasıdır. Vakıf, bu kapsamda barışın adil, eşit ve demokratik biçimde inşasına, toplumda barış ve uzlaşma kültürünün geliştirilmesine, bir arada yaşamın sosyal zeminlerinin güçlendirilmesine katkı sunar” şeklinde tarif edilmiştir.

Barış Vakfı’nın amacı doğrultusunda yapacağı etkinlikler de 4. maddede şu şekilde düzenlenmiştir:

Madde 4. Vakıf, yukarıda ifade edilen amacını gerçekleştirebilmek amacıyla:

a) Barışın tesisi için tarafları uyarıcı, teşvik edici ve destekleyici öneriler geliştirir. Toplumun doğru ve doğru-
dan bilgi edinmesini sağlayacak çalışmalar yapar veya yapılan çalışmalara destek olur. Bu amaçla onarıcı ada-
letin sağlanmasına dönük çalışmalara katkı sunar.

b) Barış dilinin toplumda geliştirilmesi için çalışmalar yapar.

c) Yurttaşlar arasında güven duygusunun gelişmesi için herkesin eşit haklar ve sorumluluklar ile toplumsal alanda yer alabilmesinin önündeki tüm engellerin kaldırılmasına dönük akademik çalışmalar yapar, toplumu uyarıcı ve bilgilendirici etkinlikler düzenler.

d) Toplumun farklı kesimlerinin barış ortamına kat-

kı sunabilecekleri sosyal, kültürel zeminler oluşturur; barış talebini güçlendirecek ve özgürlükçü demokratik siyasal ortamın oluşmasına katkı sunacak, panel, çalıştay, konferans gibi toplantılar ve akademik etkinlikler düzenler.

e) Barışın kalıcılaşması ve garanti altına alınabilmesi için herkesin toplumsal, kamusal ve siyasal yaşama katılımını sağlayacak, demokratik katılım programı oluşması ve yürürlüğe konulması için çalışma yürütür.

f) Vakfın amacına uygun çalışmaları etkin ve yaygın yapmak için süreli-süresiz yayın çıkarır. Çalışmalarını kalıcı hale getirmek için kitaplaştırır. Yabancı dillerden kitapları çevrilir, yayımlar. Elektronik yayın yapabilir, web sayfası kurabilir. Sosyal medya olanaklarından etkin bir biçimde yararlanır. Her türlü bilişim tekniğini, yol ve yöntemini Vakfın amaçları doğrultusunda kullanır.

g) Barış çalışması yürütenleri cesaretlendirmek ve teşvik etmek amacıyla barış ödülü verir. Ödül maddi olmaz, ancak manevi değeri olabilir.

h) Vakıf çalışmalarının planlanmasında, yürütülmesinde, organlarının seçiminde ve her düzeyde görevlendirme sırasında kadınlara pozitif ayrımcılığı esas alır ve toplumda pozitif ayrımcılığı güçlendirici çalışmalar yürütür.

**Eşit, Özgür ve
Demokratik Bir Gelecek İçin
Barış Vakfı**

Kalyoncu Kulluğu Mah.
Ömer Hayyam Cad.
Aydın Apt. No: 40 Kat:1 D:5
34435 Beyoğlu / İstanbul

GSM: +90 552 254 29 00

Tel: +90 212 249 26 54

Faks: +90 212 249 26 54

Web: www.barisvakfi.org

E-Posta: info@barisvakfi.org

Facebook: /barisvakfi

Twitter: /barisvakfi